

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Scientific

علمی

بازتایپ توسط: لاله - هوادار سازمان انقلابی افغانستان

دوم اکتبر ۲۰۱۱

قانون وحدت ضدین

قانون وحدت ضدین به اسامی دیگر از جمله "قانون تضاد" یا "قانون وحدت و مبارزه اضداد" نیز نامیده می شود. وحدت ضدین قانون اصلی جهان هستی است. وحدت ضدین عمده ترین قانون دیالکتیک ماتریالیستی و عصاره و هسته آنست. همه مقولات دیالکتیک مارکسیستی، در هر زمینه ای، بیان قانون وحدت ضدین است. لنین می گوید:

"دیالکتیک را می توان به طور مختصر با تیوری وحدت ضدین تعریف کرد."^۱

مانوتسه دون می نویسد: "فلسفه مارکسیستی بر آنست که قانون وحدت اضداد قانون اساسی عالم است. این قانون در همه جا صدق می کند. خواه در طبیعت باشد و خواه در جامعه بشری و یا در تفکر انسان ها. دو جهت یک تضاد در ضمن وحدت با یکدیگر در مبارزه اند و درست همین وحدت و مبارزه است که موجب حرکت و تغییر اشیاء و پدیده ها می گردد."^۲

مطابق این قانون، هر شیء و پدیده در جهان از دو جنبه متضاد تشکیل می شود که با یکدیگر در وحدت (یا همگونی) و مبارزه اند و در شرایط معین در درون یک واحد به زیست خود ادامه می دهند. مبارزه میان این دو جنبه که کاملاً به هم پیوسته و متقابلاً مشروط به یکدیگر اند، مبارزه ای است دایمی و بدون وقفه. درست به علت وجود همین مبارزه میان ضدین و تکامل آنست که تحت شرایط معینی در درون یک شیء یا پدیده تغییرات کیفی و جهشی رخ می دهد، یعنی وحدت دو جانب متضاد به هم خورده و گسیخته می گردد و در نتیجه با از بین رفتن وحدت گذشته، شیء و پدیده نوینی جانشین پدیده کهنه می گردد و پروسه قدیمی تکامل آن جای خود را به یک پروسه نوین می دهد. به عبارت دیگر، با تکامل تضاد درون یک پدیده، تقسیم یگانه به دوگانه صورت می پذیرد. وحدت به انشعاب بدل شده و یک وحدت جدید از خلال این مبارزه و دگرگونی پدید می آید که وحدت جدید نیز به انشعاب می گراید و به همین روال تقسیم یگانه به دو گانه بلاوقفه انجام می گیرد و تا نهایت ادامه می یابد. چنین است پروسه حرکت و تغییرات لایزال اشیاء و تکامل و پیشروی وقفه ناپذیر آنها.

^۱ - لنین: تلخیص از "علم منطق هگل"

^۲ - مانوتسه دون: "در باره حل صحیح تضاد های درون خلق"، در "چهار مسأله فلسفی"

به عنوان مثال، زندگی اجتماعی را در نظر بگیریم: هر صورت بندی اجتماعی در بردارنده دو عنصر اساسی متضاد است که عبارتند از نیرو های مؤلده و مناسبات تولیدی. تکامل جوامع محصول مبارزه متقابل و بلاوقفه این دو جنبه متضاد است. وقتی یک صورت بندی معین به شکل دیگری متحول می شود، در آغاز به این علت است که تکامل نیرو های مؤلده با مناسبات تولیدی موجود بیش از پیش در تضاد قرار می گیرد و تغییراتی را در مناسبات تولیدی، در پایه اقتصادی جامعه و به همراه آن در سایر زمینه های روبنائی جامعه طلب می کند. در جوامع طبقاتی، این تکامل دو جانب متضاد از خلال یک مبارزه شدید طبقاتی ظاهر می شود و منجر به نشستن جامعه نو بر جای جامعه کهنه می شود.

در طبیعت نیز، در همه جا، از اجرام غول آسای آسمانی گرفته تا درون ذرات میکروسکوپی، وحدت اضداد و حرکت و مبارزه ضدین و اصل تقسیم یگانه به دو گانه حاکم است. تقسیم یک به دو در هر شیء و پدیده به اساس موقعیت مشخص آن شیء یا پدیده، اشکال کاملاً متفاوت و مشخصی به خود خواهد گرفت. به این دلیل است که رفیق مائو خاطر نشان می سازد که: "در جوامع بشری همچنان که در طبیعت، همیشه یک کل به اجزاء تقسیم می شود و تنها محتوا و شکل آن بر اساس شرایط مشخص تغییر می کند."³

قانون وحدت ضدین، منبع نیروی محرک درونی تکامل مشخص اشیاء و پروسه واقعی آنها را توضیح می دهد. این قانون نشان می دهد که چرا اشیاء به حرکت در آمده و تکامل می یابند و این حرکت و تکامل را چگونه انجام می دهند. رفیق مائو در اثر درخشان خود ("در باره تضاد") کلیه جنبه های قانون وحدت ضدین را توضیح و به طور سیستماتیک بسط داده است: دو جهان بینی، عام و خاص بودن تضاد، تضاد عمده و جهت عمده تضاد، همگونی و مبارزه اضداد، آشتی ناپذیری (انتاگونیسم) در تضاد. وی در دو اثر دایمانه خود ("در باره تضاد" و "در باره حل صحیح تضاد های درون خلق") با حرکت از آموزش های لنین، نه تنها دیالکتیک ماتریالیستی و مجموعه فلسفه مارکسیستی را به نحوی عمیق و غنی توضیح و تکامل داده، بلکه با استفاده از قانون وحدت ضدین، مسایل متضاد انقلاب چین را بررسی و حل نمود و برای اولین بار در تاریخ جنبش جهانی کمونیستی به طور سیستماتیک طبقات، تضاد طبقات و مبارزه طبقاتی را در جامعه سوسیالیستی توضیح داده، تیوری ادامه انقلاب تحت دیکتاتوری پرولتاریا را تدوین و مشی اساسی حزب کمونیست را برای سراسر مرحله تاریخی سوسیالیسم معین نمود.

*****

بر گرفته از کتاب مبانی و مفاهیم مارکسیسم

³ - مائوتسه دون: "سخنرانی در کنفرانس ملی حزب کمونیست چین در باره کار تبلیغات"